

HÖGSKOLAN I BORÅS
VETENSKAP FÖR PROFESSION

Programrapport

Programmets namn: Bibliotekarieprogrammet distans	Ladokkod: NGBID21h
Antal högskolepoäng: 120	Årskull 2021
Programansvarig: Maria Ringbo & Erik Joelsson	

Inledning

Hösten 2020 sjösattes ett nytt bibliotekarieprogram där samtliga kurser ges på halvfart. Detta möjliggjordes genom att utbildningen, som startade samtidigt – Bibliotekarie, campus – samläser kurser med distansprogrammet.

Inför programstarten 2020 genomfördes ett utredningsarbete där fördelarna med samläsning mellan campus- och distansstudenter lyftes fram. Även möjligheten till parallellläsning för campusstudenterna samt de administrativa lättnader som upplägget förväntades medföra för kollegiet betonades.

Fyra år senare, när denna rapport skrivs, kan vi dock konstatera att den administrativa effektiviseringen och de undervisningsmässiga besparingarna inte har realiserats i den utsträckning som förväntades. Studenterna har inte heller upplevt samläsningen som en positiv faktor för lärandet. I stället har upplägget bidragit till en upplevd otydlighet kring grupptillhörighet, då distansstudenterna har mött olika campusgrupper i samband med samläsning i respektive kurs.

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

En betydande del av utbildningen bygger på självstudier, där studenterna förväntas ta ansvar för sitt eget lärande, exempelvis genom att göra prioriteringar avseende litteratur och planering av arbetsinsatser.

Grupparbete förekommer som examinationsform, vilket förutsätter ett gemensamt ansvarstagande och en tydlig arbetsfördelning mellan gruppmedlemmarna.

Utvärderingar – såväl muntliga som skriftliga – har genomförts löpande inom respektive kurs samt på programnivå. En betydande del av kursutvecklingen har skett med utgångspunkt i studenternas synpunkter på programmet och dess kurser, vilket tydliggör studenternas delaktighet i utbildningens utveckling.

Studenterna har därtill regelbundet kallats till programforum via Zoom, där programansvariga och studenter gemensamt har samtalat om programmets innehåll och genomförande.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Programmet omfattar tio kurser, varav sex om 15 hp och fyra om 7,5 hp. Undervisningen bedrivs huvudsakligen i form av inspelade föreläsningar och schemalagda träffar via Zoom, men inkluderar även fysiska sammankomster i Borås.

Utbildningen inleds med en introduktionskurs i biblioteks- och informationsvetenskap, vilken etablerar den teoretiska grund som programmets fortsatta innehåll vilar på. Under de följande tre terminerna utvecklar studenterna kunskaper inom tre centrala områden: informationspraktiker, kunskapsorganisation samt samhällsperspektiv på biblioteksinstitutioner. Därefter följer fördjupande kurser i kunskapsorganisation, professionell informationssökning samt bibliotekens redskap och arbetsmetoder. Under den avslutande terminen genomför studenten ett självständigt uppsatsarbete.

De båda teori- och metodkurserna upplevs av såväl studenter som lärare ligga alltför nära varandra tidsmässigt. Den andra metodkursen ges dessutom cirka ett år före uppsatskursen, vilket innebär ett relativt långt avstånd mellan metodfördjupning och praktisk tillämpning. Programmets första större självständiga forskningsarbete genomförs före den första metodkursen, något som studenterna har upplevt som problematiskt.

Möjliga åtgärder är att justera kursernas inbördes ordningsföljd eller att kursen *Bibliotek och användare* ges ett mer omfattande metodinslag. Ytterligare synpunkter från kursvärderingar visar att uppsatskursens upplägg, med tre handledningstillfällen, upplevs som mycket begränsat.

Av de elva studenter som besvarat programenkäten är majoriteten i stort nöjda med utbildningen. Flera lyfter dock önskemål om praktikinslag, mer verksamhetsnära undervisning samt ett större fokus på läsförståelsearbete och pedagogiska förhållningssätt i yrkesrollen.

Totalt registrerades 99 studenter vid programstart. Tolv av dessa avbröt sina studier under den första terminen, och 76 studenter påbörjade den andra terminen. Under programmets sista termin registrerades 46 studenter på kurs. Av dessa har 42 studenter avslutat uppsatskursen med betyget Godkänd eller Väl godkänd när denna rapport skrivs.

Forskningsanknytning i programmet

Kurslitteraturen och kursplanerna uppdateras löpande för att respektive kurs ska vara förankrad i aktuell forskning. Institutionens forskare involveras i varje kurs där vederbörande har kursstoffet som forskningsområde.

Programmets resurser och hur dessa har använts

De administrativa systemen har i nuläget inte möjlighet att leverera uppgifter om hur aktiva olika tjänstekategorier (lärarbefattningar) har varit inom programmet. Detta är en nackdel, eftersom det därmed inte går att redovisa hur stor andel av undervisningen som har genomförts av disputerade lärare, adjunkter respektive doktorander.

Som tidigare nämnts har samläsning mellan campus- och distansprogrammet genomförts i flera kurser. Detta har inneburit att distansstudenter mött olika campusgrupper under utbildningens gång.

Ambitionen har varit att använda resurserna mer effektivt. Under hösten 2022 förändrades dock upplägget, och fler lärare valde att separera grupperna i två kursytor i lärplattformen Canvas. I kombination med att undervisningen i praktiken har dubblerats – campusundervisning i sal och distansundervisning via Zoom vid olika tillfällen – har detta inneburit att den förväntade resurseffektiviseringen uteblivit. Upplägget med samläsning har också medfört att respektive studentgrupp (campus- och distansstudenter) upplever sig förfördelad i förhållande till den andra.

Vad gäller uppsatskursen har kollegiet under året ställts inför utmaningen att både campus- och distansutbildningen behövt handledare och examinators under samma tidsperiod. Detta har inneburit att fler kollegor har rekryterats till kursen. Förhoppningen är att detta ska bidra till en starkare kollektiv känsla, där en större del av kollegiet arbetar mot ett gemensamt mål, samt till ett mer effektivt resursutnyttjande.

I såväl programvärderingen som i kursvärderingen för uppsatskursen framkommer att studenterna önskar fler handledningstillfällen. Under aktuell kursomgång har tre handledningstillfällen erbjudits. Fler studenter än beräknat valde att skriva uppsatsen enskilt, vilket innebär att fyra handledningstillfällen inte kunde erbjudas inom ramen för given kursbudget. Den minskade handledningstiden riskerar att öka examinerarnas arbetsbörda, då fler ofärdiga uppsatser kan komma att lämnas in för bedömning.

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

Det finns en etablerad tradition inom programmet och vid institutionen att aktivt vårda och utveckla kontakterna mellan profession och forskning. I programrådet förs kontinuerliga diskussioner om hur utbildningen bäst förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv.

Programgruppsmöten och programdagar ägnas bland annat åt att diskutera och konkretisera den kompetens och de förmågor som utbildningen ska ge studenterna. Gästföreläsare från biblioteksältet utgör ett naturligt och återkommande inslag i programmets kurser, vilket ytterligare stärker kopplingen mellan utbildningens akademiska innehåll och professionens praktik.

Förslag till förändringar

Efter återkoppling från studenter samt interna diskussioner beslutade prefekten att avskaffa parallellläsning i kommande programstarter (från och med ht23). Även den samläsning som tidigare genomförts mellan campus- och distansutbildningen har upphört, då distansutbildningen numera startar en annan termin.

En översyn av programmets innehåll och kursernas inbördes ordningsföljd planeras. Ett identifierat utvecklingsområde är att kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetoder 2* bör placeras närmare uppsatskursen för att få avsedd stödjande effekt i studenternas uppsatsarbete.

Inför kommande uppsatskurs kvarstår samma utmaning som under innevarande år, det vill säga att både campus- och distansstudenter läser kursen parallellt. Kurslaget arbetar därför med att tydliggöra vikten av samskrivning samt att se över möjligheterna att utöka antalet handledningstillfällen inom givna ramar.

En pågående förändring i programmet är en skärpning av förkunskapskraven. Programansvariga har genomfört en genomlysning och konstaterat att det tidigare funnits relativt få förkunskapskrav,

vilket medfört att studenter påbörjat flera kurser utan att slutföra dem i önskvärd omfattning. Under året har programansvariga haft möten med programgruppen, institutionsledningen och studentkåren, och tillsammans arbetat fram en progressionsplan för programmets kurser. Under 2025 har merparten av kurserna behandlats i utbildningsutskottet.